

VN/27714/2025
VN/27714/2025-UM-3

10.3.2026

LIITE 1

Esittelymuistio; Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelän yhteismarkkinoiden, Argentiinan tasavallan, Brasilian liittotasavallan, Paraguayn tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välisen kumppanuussopimuksen allekirjoitusvaltuuksien myöntäminen

Sopimuksen tausta

EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelän yhteismarkkinoiden (Mercado Común del Sur), jäljempänä Mercosurin, väliset suhteet perustuvat nykyisellään osapuolten välillä Madridissa 15.12.1995 allekirjoitettuun Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä eteläisten yhteismarkkinoiden ja sen osapuolina olevien valtioiden yhteistyötä koskevaan alueiden väliseen puitesopimukseen (SopS 95/1999, jäljempänä ”vuoden 1995 alueidenvälinen puitesopimus”). Mercosuriin kuuluvat valtiot ovat Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay.

Neuvottelut uudesta kumppanuussopimuksesta EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Mercosurin välillä käytiin vuosina 1999–2024. Neuvottelut kauppaa koskevista osioista saatiin alun perin päätökseen kesäkuussa 2019 ja poliittista ja yhteistyötä koskevista osioista kesäkuussa 2020. EU ja Mercosur neuvottelivat vuosina 2023 ja 2024 lisäelementeistä kauppaa koskevaan osioon. Neuvottelut saatiin päätökseen 6.12.2024 Uruguayn Montevideossa.

Neuvottelutulos on sopimuskokonaisuus, joka koostuu kahdesta oikeudellisesti sitovasta sopimuksesta: 1. sekasopimuksena tehtävästä *Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelän yhteismarkkinoiden, Argentiinan tasavallan, Brasilian liittotasavallan, Paraguayn tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välisestä kumppanuussopimuksesta* (jäljempänä ”Mercosur -kumppanuussopimus” tai ”sopimus” , joka sisältää a) poliittisen ja yhteistyötä koskevan pilarin ja b) kauppaa ja investointeja koskevan pilarin; sekä 2. unionisopimuksena tehtävästä väliaikaisesta kauppasopimuksesta (jäljempänä ”väliaikainen kauppasopimus” tai ”ITA”), joka kattaa kaupan ja investointien vapauttamisen.

Väliaikainen kauppasopimus tulee voimaan yhtäältä Euroopan unionin ja toisaalta Mercosurin ja Mercosuriin kuuluvien allekirjoittajamaiden välillä sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona ne ovat ilmoittaneet toisilleen tätä tarkoitusta varten tarvittavien sisäisten menettelyjensä päätökseen saattamisesta. Väliaikaisen kauppasopimuksen

voimassaolo päättyy ja se korvataan Mercosur-kumppanuussopimuksella viimeksi mainitun tultua voimaan, kun kaikki osapuolet, ml. kaikki EU:n jäsenvaltiot, ovat sitoutuneet siihen sisäisten menettelyidensä mukaisesti. Mercosur-kumppanuussopimus sisältää samansisältöiset kauppaa koskevat määräykset kuin väliaikainen kauppasopimus. Mercosur-kumppanuussopimuksen voimaantullessa väliaikaista kauppasopimusta ei siten enää tarvita.

Sopimuksen keskeinen sisältö

Mercosur-kumppanuussopimus toimii oikeudellisena kehyksenä EU:n ja sen jäsenvaltioiden suhteille Mercosur-maiden kanssa. Kumppanuussopimuksen tavoitteena on vahvistaa samanmielisten ja luotettavien kumppanien välisiä strategisia poliittisia ja taloudellisia siteitä, ja se perustuu yhteisiin yleismaailmallisiin arvoihin, kuten demokratiaan ja ihmisoikeuksiin. Se on kattava sopimus, joka edustaa avointa ja sääntöpohjaista kauppaa ja jolla torjutaan protektionismia ja edistetään kestävästä kehitystä.

Sopimus on yhdenmukainen EU:n politiikkojen kanssa. Se sisältää EU:n vakiolausekkeet ihmisoikeuksista, Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta, joukkotuhohaseista, pieneseistä ja kevyistä aseista sekä terrorismin torjunnasta. Se kattaa yhteistyötä muun muassa seuraavilla osa-alueilla: demokratian periaatteet, ihmisoikeudet, kansainvälinen rauha ja turvallisuus, oikeusasiat, vapaus ja turvallisuus, kestävä kehitys, sekä sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen kumppanuus.

Sopimuksen kauppaa koskevien osa-alueiden avulla luodaan johdonmukainen, kattava ja ajantasainen oikeudellisesti sitova kehys EU:n ja Mercosurin välisille kauppasuhteille. Se edistää kauppaa ja investointeja laajentamalla ja monipuolistamalla talous- ja kauppasuhteita. Siinä mennään WTO-sitoumuksia pidemmälle useilla osa-alueilla, kuten tavara- ja palvelukauppa, julkiset hankinnat, tullien ulkopuoliset esteet sekä teollis- ja tekijänoikeuksien ja maantieteellisten merkintöjen suoja. Sopimukseen sisältyy myös kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevia pitkälle meneviä määräyksiä, kuten vahva metsäkatoa koskeva sitoumus, sekä sitoutuminen Pariisin ilmastopöytäkirjaan.

Sopimusneuvotteluista on annettu tietoja eduskunnalle perustuslain 96 § ja 97 § mukaisesti (E-kirje E 17/1999 vp, E-jatkokirje EJ 30/2014, E-kirje E124/2017, U-kirjelmä U 15/2018 vp, U-jatkokirjeet UJ 5/2021 vp, UJ 15/2025 vp ja UJ 29/2025 vp).

Sopimuksen allekirjoittaminen, väliaikainen soveltaminen ja voimaantulo

Mercosur-kumppanuussopimus on EU:n jäsenvaltioiden allekirjoitettavissa Brysselissä Coreper II-kokousten yhteydessä 25.3.-1.4.2026 välisenä aikana.

Neuvoston päätökset koskien Mercosur-kumppanuussopimuksen ja väliaikaisen kauppasopimuksen allekirjoitusta ja väliaikaista soveltamista hyväksyttiin Coreperissa määräenemmistöllä 9.1.2026 ja samana päivänä neuvoston kirjallisessa menettelyssä. Mercosur-kumppanuussopimus ja väliaikainen kauppasopimus allekirjoitettiin EU:n ja Mercosur-maiden puolesta Paraguayn Asunciónissa 17.1.2026.

Sopimusta on tarkoitus soveltaa väliaikaisesti ennen sen voimaantuloa unionin toimivaltaan kuuluvilta osilta unionin ja Mercosurin välillä.

Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ilmoitti 27.2.2026 komission etenevän sopimuksen väliaikaisessa soveltamisessa tammikuussa annettujen neuvoston päätösten mukaisesti. Väliaikainen soveltaminen tapahtuisi EU:n ja Mercosur-maiden välillä. Väliaikaisen soveltamisen ehtona on, että yksi tai useampi Mercosur-maa on saattanut päätökseen kansalliset menettelynsä sopimuksen hyväksymiseksi, mikä toteutui sekä Argentiinan että Uruguayn ratifioidessa kauppasopimuksen parlamenteissaan 26.2.2026.

Brasilian kongressi hyväksyi sopimuksen 5.3.2026. Myös Paraguay on ilmoittanut etenevänsä nopeasti.

Mercosur-kumppanuussopimus on sekasopimus, eli sen osapuolina ovat sekä unioni että jäsenvaltiot. Sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä ja sopimuksen kansallinen hyväksyminen tulee edellyttämään näin ollen eduskunnan suostumusta. Sopimukselle tarvitaan EU:n jäsenvaltioiden hyväksynnän lisäksi Euroopan parlamentin hyväksyntä. Sopimus tulee voimaan EU-osapuolen ja Mercosur-osapuolen välillä sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona ne ovat ilmoittaneet toisilleen tätä tarkoitusta varten tarvittavien sisäisten menettelyjensä päätökseen saattamisesta. Sopimus korvaa voimaan tulleessaan vuoden 1995 alueidenvälisen puitesopimuksen.

Euroopan parlamentti päätti 21.1.2026 niukalla enemmistöllä pyytää EU-tuomioistuimen lausuntoa siitä, onko Mercosur-sopimuskokonaisuus eli ITA-sopimus ja Mercosur-kumppanuussopimus sopusoinnussa EU:n perussopimusten kanssa (SEUT 218(11) artikla). Sopimukset eivät voi tulla voimaan ennen kuin EU-tuomioistuin on antanut lausuntonsa. Lausuntoprosessin arvioidaan kestävän noin 1-2 vuotta.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että Tasavallan Presidentti valtuuttaa suurlähettiläs Jori Arvosen tai hänen estyneenä ollessaan ulkoasiainneuvos Lauri Hirvosen allekirjoittamaan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelän yhteismarkkinoiden, Argentiinan tasavallan, Brasilian liittotasavallan, Paraguayn tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välisen kumppanuussopimuksen.

Liitteet   Sopimus
Jakelu
Tiedoksi